

Arta Ģiga, producente

Recenzija par LTV ziņu raidījumiem

(2020.gada 19.jūnijs)

Raidījums "Aizliegtais paņēmiens"

Recenzijai atlasītie raidījumi:

2.09.2020- tēma 5G

25.11- operācija "Cigaretes Centrāltirgū"

2.12- operācija "Cigaretes centrāltirgū"-2

1.06- Melu detektors, Centrāltirgus

25.05- Valdības caurie lēmumi

11.05 Pilsētas braucamie

UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

"Aizliegtais paņēmiens" ir pētnieciskās žurnālistikas raidījums, tas darbojas jau ilgāku laiku un ir iekarojis skatīju cieņu un augstu novērtējumu no profesionāļiem. Raidījums atbilst sabiedriskā pasūtījuma noteikumiem, jo vairo auditorijas izpratni par ekonomiku, politiku un citām jomām, veicinot sistēmisku izpratni. Tas izaudzinājis arī jaunus žurnālistus.

Raidījums ir pietiekami kā tāds, kas patiesības meklējumos, pārkāps pieņemtās robežas un tas atbilst realitātei, raidījuma veidotāji iefiltrējas cigarešu tirgotāju rindās, provocē politiķus un skaidro fizikas likumus u.c. Negaidītu risinājumu meklēšana ir raidījuma formāts.

Kopumā raidījuma ir veiksmīgs, katrā sezonā ir kāds projekts, kas izraisa rezonansi sabiedrībā, maina politikas veidotāju dienaskārtību un spēles noteikumus, izraisa diskusijas sabiedrībā. Starp šiem ļoti veiksmīgajiem projektiem ir vājāki, kuru tēmas nav tik vērtīgas, lai tiktu iekļautas "Aizliegtajā paņēmienu". Tas atkārtojas regulāri un liek uzdot jautājumu, vai raidījumam ir pietiekami resursu, lai tas varētu strādāt pilnvērtīgi un neliek ēterā rādīta arī tādus pētījumus, kas nav izrādījušies pietiekami būtiski.

Veiksmīgie projekti (Cigaretes Centrāltirgū, Sistēmas Bērni, Operācija Fricis un citi) izraisa lielu rezonansi, to izvēsumi turpinās citos raidījumos, tos apspriēž sociālajos tīklos, uz tiem spiestas reaģēt amatpersonas. Raidījums papildināts ar titriem, kas ļauj tam sekot vādzirdīgiem skatītājiem. Raidījumam ir viegli lietojams un pieejams arhīvs internetā.

SPECIĀLIE KRITĒRIJI.

Raidījums sastāv no divām daļām- operācija, kas atspoguļo pētījumu garākā sižetā, un diskusija studijā. Sižeti ir interesanti, pārdomāti, ar labu valodu, tajos ieguldīts daudz darba redaktūras, režijas un producēšanas ziņā.

Vēstījums ir skaidrs un saprotams, ko gan nedaudz vienveidīgu padara fonā izmantotā mūzika. Tā vienmuļums traucē pārslēgties no epizodes uz epizodi. Sižeti ir par 30-40min gari, ap 20 minūti skatītājs ir jau saguris, ko viegli novērstu emocionālā fona maiņa ar mūzikas palīdzību.

Vizuālais vēstījums ir skaidrs un saprotams, tajā labi integrēti grafiskie elementi, kas palīdz uztvert brīžiem sarežģīto saturu.

Studijas diskusijas daļa ir neproporcionāli īsa un formāla. Studijā parastu uzaicināti augsta līmeņa dalībnieki- ministri, policijas priekšnieks un līdzīgi. Diskusijai atvēlētas apmēram 10 minūtes, kuru laikā nekas būtisks netiek izrunāts, jautājumi ir vispārīgi un brīžiem atgriežas pie tā, kas jau rūpīgi un detalizēti izskaidrots sižetā. Viesu studijā ir par daudz. Nav saprotams intervijas mērķis, tajā nav dramaturģiskā konflikta, intervējamie var runāt, ko uzskata par vajadzīgu, konfrontācijas un mērķtiecības nav. Iespējams, ka tas arī nav plānots, bet skatītāji par to nav informēti un loģiski būtu sagaidīt kādu risinājumu studijas diskusijā, bet tas nenotiek.

Studijas noformējumā katrai epizodei ir piemēklēts īpašs rekvizīts, bet kopumā studija ir nomācoši tumša un kameru kustības- pašmērķīgas. To arī nosaka dramaturģijas trūkums diskusijā, tāpēc kameras strādā savā, ar sarunu nesaistītā ritmā.

Raidījuma vadītājs ir lielisks redaktors, viņa idejas ir spīdošas, arī kompetence par tēmām ir laba un atbilstoša, bet spēja novadīt diskusiju līdz konkrētam rezultātam būtu pilnveidojama.

Kopumā "Aizliegtais paņēmiens" ir viens no labākajiem LTV Ziņu dienesta raidījumiem un viens no labākajiem pētnieciskajiem projektiem Latvijā. Tam joprojām ir augšupejoša attīstības dinamika, ir aizrautīgas idejas un labs to izpildījums, bet raidījumu vēl labāku padarītu diskusiju daļas pārstrādāšana.

1:1

interviju raidījums

Recenzijai atlasītie raidījumi:

1.10.2019 iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens

8.10.2019 Dailes teātra aktieris Juris Žagars

17.12.2019 Latvijas Bankas prezidents Mārtiņš Kazāks

17.03.2020 Ilze Viņķele, veselības ministre

14.04.2020 Ilga Šuplinska, izglītības un zinātnes ministre

26.05.2020 Augstākās tiesas priekšsēdētājs Aigars Strupiņš

UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

Atbilstība sabiedriskā pasūtījuma prioritātēm un NEPLP dotajam sabiedriskā pasūtījuma plānam:

Raidījums 1:1 ir aktuālās intervijas raidījums, tas ēterā ir daudzus gadus, sākotnēji tas bija hard talk tipa raidījums, bet pēdējos gadus tas ir vairāk sarunu raidījums par aktuālām tēmām. Tas atbilst sabiedriskā pasūtījuma prioritātēm un plānam, jo informē par aktuālām tēmām un operatīvi reaģē uz informatīvajā telpā notiekošo un dokumentē unikālus cilvēkus.

Atbilstība raidījuma mērķim:

Raidījums atbilst mērķim sniegt skatītājiem nepastarpinātu informāciju tiešraides intervijas formā.

Vai saturs ir veicinājis izmaiņas sabiedrībā un valsts pārvaldē:

Raidījuma mērķis nav panākt izmaiņas tūlīt, tas nav šī raidījuma formāts. Taču ilgtermiņā tas atstāj iespaidu uz domāšanu, argumentāciju citās sarunās. Raidījums sekmīgi iekļaujas informatīvajā plūsmā kopā ar citiem LTV raidījumiem, kas katrs izdara savu darba daļu kopainā.

Satura rezonanse sociālajos tīklos:

Raidījums ir pamanīts sociālajos tīklos, tā ētera laikā notiek teiktā apspriešana dažādos sociālo tīklu burbuļos.

Auditorijas attieksme pret konkrēto produktu:

Attieksme atkarīga no katra konkrētā raidījuma sagatavošanas kvalitātes. Sekmīgi raidījumi izraisa labas atsauksmes, ne tik sekmīgi- skarbu kritiku. Taču auditorija atgriežas pie raidījuma katru nedēļu, tātad tas viņiem rūp un interesē.

Satura citēšana:

Satura citēšana pamatā notiek citos LTV raidījumos, sabiedrisko mediju interneta platformās un sociālajos tīklos.

Pieejamība dažādās izplatīšanas platformās:

Raidījums ir pieejams tiešraidē LTV 1, interneta platformā replay.lv un portālā lsm.lv

MENEDŽMENTA KRITĒRIJI

Ja raidījuma atkāpšanās no hard talk formāta un uzdevuma ir apzināta, tad redaktora darba kvalitāte ir laba, jo intervijas rit raiti, jautājumi ir daudzpusīgi, raidījumam ir saprotama struktūra.

Interaktivitāte raidījumā nav paredzēta un netiek izmantota. 2020.gadā raidījums ir ieviesis skatītājiem iespēju sazināties WhatsApp, kas ir uzteicami.

Producēšanas kvalitāte ir laba, raidījumi ir aktuāli, to norise ir skaidra un bez kļūmēm.

Tomēr kopumā jāsaaka, ka raidījums ir vairāk piemērots radio ēteram un/vai citai laika joslai, jo tā saturs nav tik unikāls, lai to skatītos tik vēlā stundā.

FORMAS KRITĒRIJI

Šis ir raidījums, kur forma iespaido saturu, sarunu formāta raidījums ir diezgan mierīgs, viesi jūtas ērti.

Tajās reizēs, kad forma ir hard talk, situācija mainās, raidījums kļūst nevienmērīgs un reizēm saspringts. Kāda ir koncepcija katrā konkrētajā epizodē un kāpēc- to raidījums iepriekš nedefinē. No redzētajiem raidījumiem nav skaidrs, kāpēc epizodēs reizēm ilgākā periodā runā tikai ar ekspertiem un viedokļu līderiem, bet kādā periodā pievēršas amatpersonām.

Iespējams, ka redakcijai ir vērts definēt šos spēles nosacījumus, lai auditorijai būtu lielākas iespējas ar tiem rēķināties.

Scenārija dramaturģija ir laba, jautājumi ved no viena pie nākamā, bet reizēm sarežģītākās tēmās pietrūkst informācijas nākamajam jautājumam, tāpēc vadītājam nākas atkāpties un mainīt intervijas gaitu.

Vēstījuma dinamika ir mierīga, tas ir atbilstoši raidījuma mērķim.

Grafiskais noformējums, manuprāt, ir novecojis. Tas izskatās nemoderns un vairs neatbilst raidījuma uzstādījumam. Šaha partijas tur nerisinās un karaļi nekrit.

Studijas iekārtojums ir labs, palīdz radīt dinamiku sarunu raidījumam.

Režijas un operatoru kvalitāte ir vienmēr līmenī, atbilstoši raidījuma koncepcijai un formai.

Raidījuma forma 2020.gadā tika mainīta Covid 19 iespaidā- gan intervijas tiešsaistē, gan klātienē, ievērojot 2m atstatumu. Abi risinājumi bija labi un adekvāti situācijai.

Satura kritēriji

Katrā raidījumā ir piestrādāts, lai tajā būtu iekļautas ziņas un fakti, kas raidījuma saturu padara unikālu. (Sandim Ģirģenam- par dienesta ziņojumu, kas atklāja policijas amatpersonu pārkāpumus, Žagaram- par lugu tulkojumiem Dailes teātrī, Mārtiņam Kazākam par Swedbank līdzatbildību burbuļa radīšanā pirms 2009.gada krīzes, Aigaram Strupišam par atsevišķajām domām par tiesneses rīcības sodīšanu, Ilgai Šuplinskai par Tava Klase projektu u.c.)

Raidījuma vadītājs

Raidījuma vadītājs ir labi sagatavots, tēmās orientējas. Pasniegšanas veids ir nedaudz teatrāls, ar pārspīlētiem uzsvāriem runā, kas skatītāju var mulsināt- vai tā ir spēle vai īstenība un kādu lomu spēlē raidījuma vadītājs. Prasme strādāt tiešraidē ir laba, vadītājam ir liela pieredze.

Raidījums iegūtu, ja redakcija vairāk palīdzētu sagatavot vadītājam stratēģijas sarunai. Piemēram, aktieris Juris Žagars intervijā nerunāja taisnību (to nodeva gan balss tonis, gan ķermeņa valoda), bija redzams, ka Gundars Rēders to saprot, bet nav stratēģijas kā rīkoties. Intervijā ar iekšlietu ministru, Ģirģena kungs izmantoja stratēģiju- nopludināt intervētāju ar faktiem, ko nav iespējams pārbaudīt.

Dienas ziņas

Recenzijai atlasītie raidījumi:

4.11-10.11.2019

6.04-12.04. 2020

UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

Dienas ziņas ir pirmais vakara ziņu raidījums, tas sastāv no dienas ziņām īsumā un novadu televīziju sagatavotajām ziņām. Raidījums atbilst mērķim un sabiedriskajam pasūtījumam- informēt par aktuālajiem notikumiem, aptverot visas Latvijas teritoriju.

Dienas ziņas nav galvenais ziņu raidījums, tā unikālais saturs ir novadu ziņas, tāpēc lielu ietekmi uz valsts pārvaldi tieši šis raidījums neatstāj.

Tas ir pieejams LTV 1 tiešraidē, sabiedrisko mediju interneta un sociālajās platformās. Sociālajos tīklos tiešraidi var komentēt, tādejādi veidojot zināmu interaktivitāti. Raidījumam ir surdotulkrojums. Auditorija šīs ziņas ir iecienījusi, bet, manuprāt, tāpēc, ka tās ir pirmās ziņas vakara cēlienā, nevis kādas īpašas ziņu kvalitātes vai pasniegšanas dēļ.

SPECIĀLIE KRITĒRIJI

Ziņas ir neviendabīgas, novadu televīziju veidotie sižeti kvalitātes ziņā atšķiras. Tie ir prognozējami, veidoti pēc šabloniem un pamatā rāda amatpersonu aktivitātes, sabiedrību atspoguļojot kā amatpersonu lēmumu atbalstītājus, vai iekļauj citus stereotipus (dzīvot laukos labi, pilsētā slikti, saimniekot bioloģiski, saimniekot pēc sentēvu metodēm, nedzīties pēc peļņas u.c.)

Raidījuma ir sadaļa Ziņas īsumā- tām prasās atrast jaunu formu, šobrīd īsziņas ir kaut kādu zinu kokteilis, bez skaidrības, kāpēc tieši šīs ziņas ir atlasītas konkrētajā dienā.

Nejauši izvēlētajās recenzējamās nedēļās ziņu sižeti Dienas ziņās bija samērā gari (5.11 3 sižeti un viens pašu raidījuma pieteikums aizņēma apmēram 10 minūtes), kas, manuprāt, neatbilst dienas ziņu uzdevumam. Pēc vizuālās formas raidījums ir no Panorāmas atšķirīgs (nav lielo kopplānu, īsās ziņas, kas liek domāt, ka tas plānots dinamiskāks), bet realitātē tā struktūra ir gandrīz identiska Panorāmai, tikai daļu satura veido novadu ziņu materiāli.

Raidījumu vada Sandra Zviedre, pieredzējusi ziņu redaktore. Sandras balsī var nolasīt attieksmi pret katru stāstāmo tēmu. Tāpēc raidījumam piemīt autorraidījuma aura. Izvēlētajās nedēļās Dienas ziņās redzēju daudz sociālas ievirzes materiālus, kas šo iespaidu pastiprina.

Šis uzstādījums būtu jāpārdomā un vai nu jāapstiprina vai no tā jāatsakās, lai raidījuma forma būtu skaidra. Runātajā tekstā skaidri jānodala būtiskā informācija no sekundārās- Dienas ziņās piesaka sižetu autorus, lai gan šī informācija dublējas (katra sižeta beigās ir atteikums ar to pašu informāciju). Ja tie nav speciāli oriģināli taisīti Dienas ziņām, šī informācija ir lieka.

Veiksmīgas novadu ziņu integrācijas- 6.11 mediķu protesti atspoguļoti gan Rīgā, gan novados.

Sestdienā un svētdienā ziņas vadīja Laura Vonda. Lai arī ziņu saturs nebija īpaši atšķirīgs no darba dienām, šīs ziņas šķita lietišķākas.

Aprīļa nedēļā dominē Covid 19 un ar to saistītās tēmas. Ziņas šajā posmā šķita raitākas un kompaktākas, lai arī ziņu laiks bija garāks.

Ieteikums ir pārskatīt Dienas ziņu koncepciju, vai tas ir sociālas ievirzes raidījums, kuram veido oriģinālu saturu, vai dienas ziņu kopsavilkums, kas prasa neitrālāku toni un pārskatāmāku struktūru.

Panorāma

centrālais vakara ziņu raidījums

Recenzijai atlasītie raidījumi:

21.10-27.10.2019 (26 min, Laura Vonda)

23.03-29.03 2020 (46 min, Jānis Geste, Ilze Dobeļe)

UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

Panorāma ir galvenais sabiedriskās TV ziņu raidījums. Tā uzdevums ir informēt par aktuālām norisēm, analizēt, pētīt. Šajos kritērijos Panorāma pilnībā atbilst sabiedriskā pasūtījuma prioritātēm un plānam.

Atbilstība raidījuma mērķim- raidījuma forma ir skaidra, vadītāja Laura Vonda piesaka, ka tās būs svarīgākās ziņas (tātad ne visas, bet redakcijas izvēle) . Ziņas ir atlasītas pēc redakcijas ieskatiem, kas ir atbilstoši ziņu veidošanas standartiem.

Panorāmas veidotais saturs veicina izmaiņas sabiedrībā- piemēram, Ziņu dienesta veidotais pētījums par vēža slimniekiem ir rosinājis diskusijas un veicinājis izpratnes veidošanos par šo slimību.

Auditorijas attieksme- Panorāma ir mūsu valsts centrālais ziņu raidījums, auditorija to mīl un uzskata par savas dzīves sastāvdaļu. Tāpēc Panorāmai arī izvirza paaugstinātas prasības.

Citējamība- Panorāma cienīgi konkurē ar ziņu aģentūrām par to, kurš pirmais par kādu notikumu uzzina un pavēsta. Ziņu dienesta saturu citē arī citos gadījumos- atsaucas uz īpašajiem pētījumiem, Aizliegtā paņēmienu, De Facto izpētīto. Panorāma ir šo raidījumu centrā.

Pieejamība: Panorāma ir pieejama LTV1 tiešraidē, replay, sabiedrisko mediju interneta platformā, tiešraidē un ierakstos sociālajos medijos. Pieejamība ir plaša. Ziņu dienestam ir Telegram kanāls un citi moderni saziņas līdzekļi

SPECIĀLIE KRITĒRIJI

Redaktoru darba kvalitāte

Ziņu atlase un žurnālistu veidotie sižeti ir kvalitatīvi, pasniegšanas forma ir atbilstoša. Daudz saistītā satura, kas dod plašu kopainu. Šādas pieejas risks ir tas, ka, ja tēma neinteresē, auditorija nesagaida nākamās stāstus. Taču paplašinātās tēmas ir svarīgas, tāpēc šis risks ir attaisnojams.

Raidījuma anotācija- efektīvi izmantota, labi piesaista uzmanību.

Atbilstība formātam:

Formāts-ziņas

Sižetu garums- gari sižeti, īsākie ir ap 3 min, bet vidēji 4-6 minūtes. Sižeti ir kvalitatīvi, bet ar šādu pieeju (līdzīgu Dienas ziņās), nav iespējams iegūt dienas ziņu kopainu.

(21.10 Panorāma sākās ar sižetu par pašu veikto (ļoti vērtīgo) pētījumu par vēzi. Šis sižets, kas stāstīja, ka šāds pētījums ir veikts, bija 5 minūtes garš. Ziņas ar konkrētu saturu sākās tikai 6jā minūtē. Kopumā raidījumā 10 minūtes par vēzi, 5 minūtes par Kataloniju, 3 ziņas no Briseles, 4 Zolitūdes tiesa, 4 Ģirģens pret Ķuzi)

Vizualitāte- laba, daudz un sekmīgi izmantoti drona kadri, grafikas, ekrāni. Raidījuma noformējums atbilstošs,

Raidījuma vadītāja Laura Vonda- pārliecinoša, profesionāla un kompetenta.

Pavasara sezonā raidījums kļuva garāks 45 -51 minūtes un nomainīja sākumlaiku uz 20:00

Krīzes apstākļos redaktoru darba kvalitāte un producēšanas kvalitāte nedaudz cieš.

Tēmās dominē Covid 19. Vizualitātē ienākušas Zoom kameras, daudz tuvplānu. Sižeti kļuvuši vēl garāki, daudz sazvanīšanās tiešajā ēterā, lai komentētu sižetus. Tas ienes zināmu haosu saturā, jo sarunas tiešsaistē un pa tālruni ir grūti kontrolējamas, tās met cilpas un ved atpakaļ uz lietām, kas jau izstāstītas garajos sižetos. Tas ir akceptējami diskusiju raidījumos, bet ziņās prasās lielāka mērķtiecība. Panorāma cenšas sniegt noderīgu informāciju sabiedrībai (tai skaitā kā mazgāt rokas un iepirkties), bet šiem sižetiem būtu jābūt kādā citā raidījumā, ne Panorāmā. Ziņu dienestam ir tik daudz platformu un pieredzes dažāda satura producēšanā sadarbībā ar LSM, noteikti var atrast citu izplatīšanas veidu, lai nebevalvētu kvalitatīvu ziņu vērtību.

Piemēram: 24.03 segments par krīzes pabalstiem un ekonomiku aizņem 20 minūtes Panorāmas laika, kas ir pieņemami krīzes laikā, bet vēlams tādu praksi neievieš uz palikšanu. Sižets par to, ka vilcienos brauc mazāk pasažieru, nav Panorāmas cienīgs.

25.03 Panorāmā iekļauts sižets par LTV satura nodošanu citiem medijiem, konkrēti ir runa par LTV7 veidoto ziņu izvietojumu PBK. Šajā sižetā pieļauta manipulācija, dominē diskurss, ka sabiedrisko mediju saturu bez maksas nodod komercmedijiem, ignorējot iemeslus un sabiedrību, kuras dēļ tas notiek. Protams, Covid laikā nav vienkārši piekļūt cilvēkiem, bet sižetā nebija pat mēģinājuma noskaidrot, vai sabiedrībai krievu ziņas PBK ir vajadzīgas.

27.03 LTV žurnālisti kadrā ārpus LTV parādās maskās, kas ir atbildīga rīcība, jo rāda piemēru cilvēkiem.

Par Covid laika Panorāmu jāsecina, ka žurnālisti godprātīgi cenšas sniegt noderīgu informāciju sabiedrībai, gan iztaujājot amatpersonas, gan veidojot sižetus par tēmām, kas satrauc sabiedrību (plaušu ventilatoru ražošana, vardarbība ģimenē u.c.)

Par Panorāmu un Dienas ziņām kopumā jāsecina, ka no tām nav iespējams iegūt notikumu kopainu, jo abu raidījumu struktūra un formāts ir līdzīga, tikai atšķiras sižetu avoti.

Raidījuma vadītāji- kopš LTV Ziņu dienestam pievienojusies Ilze Dobeļe (kura labi un pārliecinoši vada Panorāmu), ZD ir divas kā tipāži līdzīgas ziņu diktores.

Žurnālisti (atlasītajās nedēļās redzēju tikai daļu)

Vita Anstrate- jāuzteic par ļoti grūtu tēmu atspoguļošanu, iedziļināšanos medicīnas un izglītības jautājumos, sociālajās lietās. Pamatīgi un labi.

Māris Klūga- ļoti labā valodā saprotami izstāsta lietas, gribas tam sekot līdz.

Ilze Nagla- ir jāmeklē jaunas vēstījuma formas. Lai arī saturs ir svarīgs un labi atlasīts, tā pasniegšanas veids ir pārāk vienāds un (arī bieži atkārtoto vietu, kadru un personu dēļ video) šķiet jau redzēts. Krīzes laikā Ilzei ļoti sarežģīti, jo viņa ir praktiski iesprostota uz balkona.

Ilze Kalve (Londona)- krīt ārā no kopējā konteksta.

Anete Bērtule- ļoti spējīga, ātri aptver un iedziļinās lietās. Vēlams atrast savu specializāciju, lai sadrumstalotība neizraisītu izsīkšanu (viņa atspoguļo visdažādākās tēmas).

Anna Ūdre- ārzemju ziņas, labs saturs ar savu pienesumu.